

на спец. нагороду від філармонії

ПІСНЕСПІВИ ВЕЛИКОГО ПОСТУ

Духовно слышать – это чудо,
Кто стал таким, о нуждах плоти

Не помышляет никогда:

Он по земле легко шагает,

Как бы по воздуху...

С.Н. Богослов (Гимн №3)

Споконвіків найбільшим духовним подвигом для людей вважається Великий піст, під час якого християни, обмежуючи власні бажання, жертвують собою заради Господа...

Це час роздумів і молитви, адже тілесне постування допомагає зосередитися на внутрішньому світі, розібратися у своїх помислах та щиро покаятися. А що ж найбільше сприяє духовному вдосконаленню? Звичайно ж – музика. Ще давньохристиянські філософи відзначали користь богослужбових піснеспівів для духовного вдосконалення людини, вважаючи їх засобом піднесення душі та наближення до божественного світу.

Тому, хоровий Великопісний концерт, що відбувся 16 березня 2017 року в залі Харківської філармонії, став природнім етапом духовного поглиблення віруючих у цей важливий для кожного період.

Представлені на концерті богослужбові наспіви звучали у виконанні церковних і світських хорів Харкова. Логічно вибудована програма складалася із творів різних історичних періодів та різних жанрів, малюючи панораму минулого і сучасного становища духовної музичної традиції.

Приміром, хор Трисвятительського храму (регент Ігор Сахно) представив слухачам візантійську манеру співу, виконавши 6-й глас «С нами Бог» в адаптації до церковнослов'янської традиції. Помічаємо, що характерною ознакою цього стилю є почергове звучання орнаментальних розспівів у соліста-заспівувача та хору на фоні бурдонного басу.

У свою чергу півчі Харківської духовної семінарії (регент – протоієрей Федір Воскобойніков) репрезентували східнослов'янську традицію співу, виконавши догматик 1-го гласу знаменного розспіву. На відміну від візантійського, музичне мислення знаменного стилю має «поспівковий» характер та суто діатонічну мелодику, будується на чергуванні одноголосних псалмодичних епізодів із ансамблевими.

Зустрітий бурхливими оваціями хор Свято-Покровського чоловічого монастиря (регент Юлія Гольцова), представив слухачам зразок грецького розспіву, що є типологічним відгалуженням знаменного співу. У їхньому виконанні прозвучав Великопісний кондак «Душе моя, восстани...», який спонукає людей заглянути у надра душі та пробудити власне сумління.

Українську пісенну традицію духовної музики репрезентували фольклорні ансамблі «Слобожаночка» Харківського вищого коледжу мистецтв та «Лада» Харківської державної академії культури (керівник Олена Шишкіна). Поширена на Житомирщині псалма «Ой зійшла, зійшла правда на землю» та псалма «Дивная година» (із репертуару фольклорного гурту «Древо») розкрили піднесений, подекуди молитовний характер музики та поетичного змісту, типовий для представленого жанру.

Показово, що вагому частку виступів складали композиції сучасних митців на духовні тексти, адже останнім часом прослідковується загальна тенденція звернення композиторів до сакральної тематики. Так, «Духовный стих о смерти» Анастасії Денисової у виконанні хору храму св. свмч. Олександра (регент Юлія Воскобойнікова) засобами суто хорového виконавства представив слухачам ніби цілу «вокально-інструментальну» мініатюру. Почергові вступи солістів, на фоні хорového мурмурандо (що імітувало інструментальний супровід), синтез російських народнопісенних інтонацій та релігійного тексту створювало відчуття присутності щирої, безмежної слов'янської душі, яка поглинає усіх навколо.

Роль своєрідного контрапункту, який природно доповнював концертні номери та структурно довершував вечір в цілому, виконували духовні поезії Сімеона Богослова та Григора Нарекаці, проголошувані ведучим.

Ідейним втіленням концерту піснеспівів та Великого посту в цілому, стали заключні рядки із книги «Скорботних піснеспівів» Григора Нарекаці:

Чтоб песнопенье стало врачеваньем,

Целящим раны тела и души...

Лише музика і слово до Бога, що йде із глибин серця, допоможуть нам духовно очиститися перед найсвітлішим святом Господнього воскресіння...